Autor Guste Santini
Petak, 11 Veljača 2005 19:25

Najprije priopćenje:

“Dodatne mjere protiv rasta inozemnog zaduživanja o kojima je u srijedu odlučio Savjet Hrvatske narodne banke nakon što je ino dug premašio 30,2 mlrd USD (i “plafon” od 80-postotnog udjela u BDP-u) ne bi trebale ograničiti gospodarski rast, komentiraju svoje odluke u HNB-u. Ne očekuje se niti utjecaj na rast kamatnih stopa s obzirom na konkurenciju na bankarskom tržištu.

Savjet HNB odlučio je, među ostalim, povećati obveznu graničnu rezervu banaka, tako da će one od neto prirasta svog inozemnog zaduženja beskamatno deponirati 30% umjesto ranijih 24%.
Također, u cilju većeg financiranja države na domaćem tržištu umjesto dodatnog zaduživanja u inozemstvu, smanjena je minimalna stopa pokrivenosti deviznih obveza banaka deviznim potraživanjima sa 35% na 32%. Time će se osloboditi oko 4 milijarde kuna, što bankovnom sustavu osigurava dovoljno likvidnosti da udovolji potrebama države (koje bi se inače pokrile emisijom euroobveznica u iznosu 500 mil. eura od čega je država sada odustala).

Kombiniranim mjerama (poskupljenjem zaduživanja bankama te omogućavanjem da se dio postojećeg vanjskog duga zamijeni domaćim) poduzeli smo prvi korak da se udio vanjskog duga u BDP-u dalje ne povećava, kažu u HNB-u. Ukoliko vrijeme pokaže da to nije dovoljno, moguće je da ćemo se odlučiti na značajnije povećanje granične obvezne rezerve banaka, a vjerojatno i na neke druge mjere, napominje guverner Željko Rohatinski. “

Ovom valja pridodati da u 2005. godini Hrvatska može povećati svoje obveze prema inozemstvu za 1,5 milijardi US$, što znači da se moraju iznaći izvori za dospjeli anuitet od preko 4 milijarde US$. Mili Bože gdje pronaći gotovo 3 milijarde US$?

Stariji se sjećaju da je bivša Jugoslavija «puknula» na dugu od 20 milijardi US$. Istina ovi današnji dolari manje vrijede od onih iz druge polovice sedamdesetih, odnosno osamdesetih godina. Ipak, bilo kako bilo tada je dug Hrvatske definiran participacijom u BDP bivše Jugoslavije iznosio oko 5 milijardi US$. Dug danas iznosi šest puta više. Ovom svakako valja pridodati i prodaju obiteljskog srebra od desetak milijardi dolara što predstavlja ukupnu veću potrošnju od 40 milijardi US$. Imamo li u vidu da «domaće banke» duguju stanovništvu 14 milijardi dolara ukupne devizne obveze su zapravo 44 milijarde dolara jer onih deset što smo trebali čuvati za unuke naprosto smo potrošili.

Upravo iznos od 54 milijarde US$ je cijena, koja nije konačna (sic!), koju smo platili «tranzicijom na hrvatski način».

Stvar nije zabrinjavajuća; stvar je dramatična. Odista se nalazimo u složenim uvjetima. Ono što još više zabrinjava jest činjenica da se o problemima još uvijek ne želi progovoriti. Očito stvari moraju ići do kraja i tada će kraj determinirati svekolika kretanja a mi, kao i obično, ćemo biti samo gledaoci koji plaćaju ali o ničemu ne odlučuju. Jedino što nije jasno koga ćemo tada okriviti?